

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ” Стопански факултет Ул. “Иван Михайлов” 60, Благоевград 2700, България E-mail: economics@swu.bg	
Катедра „Финанси и отчетност“	

КОНСПЕКТ С ВЪПРОСИ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
СПЕЦИАЛНОСТ „ФИНАНСИ“
ОКС „МАГИСТЪР“

1. Фискални модели- същност, предназначение, видове и икономически ефекти. Преразпределителна функция на фискалните модели. Фискални модели- основни теоретични аргументи;
2. Данъчни системи- същност, характеристика и основни акценти. Данъчна система и политика на съвременната държава. Предимства и недостатъци на подоходната, хибридна и потребителската данъчна система;
3. Световни финансови институции. Международен валутен фонд. Световна банка. Европейска централна банка. Европейска инвестиционна банка. Европейска банка за възстановяване и развитие;
4. Валутен курс. Същност и роля на валутния курс в икономиката. Фиксиран, свързан и свободно плаващ валутен курс. Права и обратна котировка. Паритетни курсове;
5. Парична политика – видове парични политики, цели на паричната политика. Структура и функции на БНБ. Роля на БНБ в системата на европейските централни банки. Място и роля на централната банка за стабилността на финансовата система;
6. Парични и борсови пазари, отражение на макроикономическата политика. Валутни пазари и движение на капитали;
7. Теория Мундел-Флеминг за оптимални валутни зони. Еврозона- основни принципи. Ползи и рискове от членство в Еврозоната. Същност и основни акценти на единния финансов пазар на ЕС;
8. Валутен борд- същност, възникване и развитие на валутни борд. Принцип на Хюм за валутния борд. Твърд и мек валутен борд. Силни и слаби страни на валутния борд. Предпоставки за успешно функциониране на валутния борд;

9. Предимства и недостатъци на валутния борд пред централната банка. Алтернативни правила на паричния съвет за провеждане на монетарна политика- Правило на Тейлър и Правило на МакКалъм;
10. Структурна и регионална политика на ЕС. Еволюция, цели и задачи на регионалната политика, европейския фонд за регионално развитие, европейския социален фонд, европейския фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство, кохезионния фонд;
11. Риск и видове риск - същност, основни характеристики и особености. Пазарен, лихвен и кредитен риск – характерни особености. Измерители на риска - променливост (Volatility), Value at risk and Expected Shortfall;
12. Фючърсни пазари – Същност и основни характеристики на фючърните контракти и пазари;
13. Особенности на данъчното облагане в ЕС. Косвено облагане- акцизи, мита, данък върху добавената стойност. Подходни данъци- данък общ доход, корпоративно подоходно облагане, облагане на доходите от финансови активи и лихви, данъци върху имуществото, други държавни и местни данъци и такси;
14. Теория на оптималното данъчно облагане. Теория на общото равновесие. Теорема на общественото благосъстояние- принцип на Парето. Данъци и социален оптимум- социални загуби от данъчното облагане (deadweight loss);
15. Социално разслояване и данъчно облагане. Функция на обществена ползност- критерий на Далтон. Принцип на неутралността. Оптимално облагане и проблеми на координирането на данъчните политики в ЕС;
16. Бюджет на ЕС. Функции, цели и задачи на бюджета на ЕС. Правила за изготвяне на бюджета. Приходи и разходи на бюджета на ЕС;
17. Многогодишна финансова рамка на ЕС- същност, концепция и характеристика. Роля на европейските институции при подготовката, приемането и изпълнението на МФР.

Литература:

1. Беев, И., Йотова, Л. (2021). Икономика на обществения сектор, УНСС, София;
2. Брусарски, Р. (2007). Теория на публичните финанси, Университетско издателство. "Стопанство", София, ISBN - 978-954-494-829-0;

3. Брусийска, Л. (2001). Хармонизиране на данъчното облагане в България с изискванията на Европейския съюз, Издателство: Център за икономическо развитие, София, ISBN: 954-9821-19-6;
4. Ганчев Г. (2010). Финансите като система: Еволюция, теория, политика, Издателство: БОН, Благоевград, ISBN: 978-954-395-047-8;
5. Гъргаров, З. (2004). Световната икономика и международните икономически отношения, Ираник-М, Благоевград;
6. Димитров, Д. (2000). Икономика на обществения избор, София;
7. Николов, Ч., (2009). Глобална икономика, УНИ "Неофит Рилски", Благоевград;
8. Николова, Б., Колева, Б. (2018). Теория на финансовия контрол, Издателство: Мартине, ISBN: 978-619-7059-35-9;
9. Райков, Ж. (2011). Основи на финансовия контрол, Издателство: Авангард прима, София, ISBN:978-954-323-846-0;
10. Стиллиц, Дж. (1996). Икономика на държавния сектор, УИ Стопанство, София;
11. Стоилова, Д. (2018) Икономика на публичния сектор, БОН, Благоевград;
12. Танчев, С. (2018). Данъци и данъчни системи- Теория, предизвикателства и перспективи в условие на икономически цикъл, БОН, Благоевград;
13. Томева, М. и кол. (2016). Финансов контрол, Издателство: Фабер, В. Търново, ISBN: 978-619-00-0373-1;
14. Block S., Hirt G. (1984). Foundations of Financial Management, Richard d. Irwing, INC, ISBN: 978-1259277160;
15. Brigham E.F., Houston J.F., (2001). Fundamentals of Financial Management, Harcourt College Publishers;
16. Buckle, M., Thompson J. (1999). The UK Financial System: Theory and Practice, Manchester University Press, ISBN 10: 0719054125;
17. Douglas L. G., (1990), Bonds Risk Analysis, New York Institute of Finance;
18. Gandolfo G. (1987). International Monetary Theory and Open- Economy Macroeconomics, Springer Verlag, ISBN: 978-3-662-07979-9;
19. Gandolfo G. (1987), International Monetary Theory and Open Economy Macroeconomics, Springer Verlag;
20. Hyman G. (2011). Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy, 10E, NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY;
21. Kokkola T. (2010). The payment system: payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem, ECB;
22. Madura J. (2010). Financial Institutions and Markets, South-Western College Publishing;
23. Scheller, H. K. (2006). The European Central Bank - History, role and functions", ECB;

Благоевград, 2025